

Høringsuttalelse - Innlandsstrategien

Vedtak i IPRNØ 4. september 2024:

- IPRNØ støtter innsatsområdene – innbyggere, inkludering, innovasjon og infrastruktur. Det er lett å være enig i temaene attraktivitet, bolyst, inkludering, nye arbeidsplasser, kompetanse, det grønne skifte, beredskap, samfunnssikkerhet, samferdsel og arealbruk i store naturområder skal ha fokus.
- IPRNØ støtter forslaget om at planer som er tverrfaglige og som fungerer godt, kan videreføres i kommende planperiode. Det understrekes at beredskap og samfunnssikkerhet med tilhørende ROS analyser må få økt fokus med tanke på den sikkerhetspolitiske situasjonen og klimaendringer. Her må alle forvaltningsnivåer samarbeide. Det må planlegges og gjennomføres gode prosesser som sikrer riktig og effektiv tidsbruk og framdrift.
- Det er ønskelig med færre regionale planer. Det må legges opp til prosesser som sikrer god brukermedvirkning av de som er ansvarlige og har beslutningsmyndighet på fagfeltet. Innbyggerne, kommunene, frivilligheten har og vil få mye ansvar i livskvalitetsstrategien. Folk lever sine liv i kommunene og denne strategien henger tett sammen med frivillighetsstrategien og kan derfor med fordel være en og samme strategi.
- Det er tre ulike strategier innenfor kompetanse, FOU og utdanning. Det bør vurderes om dette kan forenkles og inngå i en strategi. Helt konkret må vi snakke om hvilke tilbud som skal være hvor.
- IPRNØ er opptatt av at landbruket og næring for øvrig får bred omtale med påfølgende tiltak i regional strategi. Vi synes næring får for lite fokus i planstrategien og fortjener en egen strategi i planperioden. For og lykkes i planarbeid og oppfølgingen er det nødvendig med tydelig plassering av ansvar for hvem som gjør hva og når.
- IPRNØ ser at kommunene er sentrale aktører i flere av strategiene da vi har ansvaret for velferdstilbudet til innbyggerne fra helsestasjon til sykehjem. For å evne å se de ulike strategiene i sammenheng og tenke tverrfaglig, mener vi det kan være lurt å utarbeide «regionplaner» som sammenfatter og tydeliggjør hvem gjør hva for å lykkes med strategiene. (Plan for Nord-Østerdal, Valdres osv. Utfordringsbildet er også ulikt i de ulike regionene i fylket.

Bakgrunn

Innlandet Fylkeskommune har sendt Innlandsstrategien på høring. Dette er Innlandets regionale planstrategi og skal si hvilke regionale planer som skal utarbeides i perioden og hvilke som skal videreføres/revideres. Innlandsstrategien gir retning og viser prioritert politikk for Innlandssamfunnet for perioden 2024-2028. Strategien skal fornyes hvert fjerde år og har 12 års perspektiv.

Innlandsstrategien bygger på FNs bærekraftsmål og forventinger til regional og kommunal planlegging. Det er pekt ut fire satsingsområder som er innbyggere, inkludering, innovasjon og infrastruktur.

Innbyggere

Strategien setter fokus på flere områder når det gjelder innbyggere. Det er innbyggere, deltidsinnbyggere, kompetanse og arbeidskraft, boliger for alle, bo og arbeidsmarkedsregioner, kultur og naturopplevelser, helse og livskvalitet.

Inkludering

Her nevnes innsats overfor barn og unge, det flerkulturelle Innlandet, utdanning og livslang læring, mangfoldig og inkluderende arbeidsliv og inkluderende lokalsamfunn.

Innovasjon

Under dette fokusområdet nevnes arbeidsplasser, internasjonalt arbeid, innovasjon, innlandsporteføljen, industrien i Innlandet, universiteter og høgskolen, jord- og skogressurser, kultur og kreative næringer, reiselivet med mer.

Infrastruktur

By og regionsenterstruktur

Veg og bane

Digital infrastruktur

Kraftforsyning og strømnnett

Forsvar og beredskap

Natur og arts mangfold

Villrein

Vassdrag og vassdragsnatur

Innlandstrategien

Vi lever i ei tid med store utfordringer og samfunnsendringer som er preget av den sikkerhetspolitiske situasjonen med krig i Europa, økonomisk uro, klimaendringer og økt behov for energitilgang. Dette påvirker hvilke planer som kan videreføres, hvilke nye planer som bør igangsettes og hvordan vi skal jobbe med planarbeid. Vi må i større grad evne og omstille oss raskere enn før og må jobbe på tvers av kommunegrenser, forvaltningsnivåer og sektorer. Utfordringer er også at planer har kortere levetid enn før grunnet raske endringer

Planprosessen har ikke avdekket behov for nye planer i perioden 2024- 2028. Regionale planer som ble vedtatt i 2023 er alle tverrfaglige planer og er like aktuelle for perioden 2024-2028. Følgende regionale planer videreføres/rulleres:

Regional plan for det inkluderende Innlandet

Regional plan for samfunnssikkerhet

Regional plan for klima, energi og miljø

Regionale planer for vannforvaltning

Regionale planer for villreinområder

Regional plan for Røros Bergstad og Cirkumferensen

Nye strategier/ erstatter tidligere fylkesvise planer i perioden 2024-2028:

Livskvalitetsstrategien

- Denne opphever Folkehelseplan for Oppland og regional plan for opplevelsesnæringer i Hedmark

Reiselivstrategien

- Denne opphever regional plan for reiseliv i Oppland og regional plan for opplevelsesnøringer i Hedmark

Frivillighetsstrategi for Innlandet

- Forankret i regional plan for det inkluderende Innlandet

Kompetansestrategi for Innlandet

Strategi for fleksibel og desentralisert høyere utdanning

- Vedtatt og forankret i regional plan for det inkluderende Innlandet
- Regional plan for kompetanse og arbeidskraft, Hedmark, og regional plan for kompetanse Oppland, oppheves

Samferdselsstrategi

- Opphever regional plan for samferdsel i både Oppland og Hedmark

FOU strategi for Innlandet

- Forankret i Innlandstrategien 2020-2024

Energistrategi for Innlandet

- Forankret i Regional plan for klima, energi og miljø

Spørsmålene IPRNØ vil stille, er om Innlandsstrategien og forslag til nye planer understøtter utfordringsbildet for Nord-Østerdalen og om den vil bidra til en positiv utvikling for vår region og Innlandet som helhet.

Fylkeskommunale tjenester i vår region er: Nord-Østerdal videregående, Storsteigen videregående, Tynset studie – og høgskolesenter, Karriere Innlandet Nord-Østerdal, tannklinikker og fylkeskommunale veier. I tillegg bidrar fylkeskommunen med regionale prosjekter og midler til utvikling. IPRNØ har diskutert strategien og understreker at et variert tilbud ved Nord-Østerdal videregående er helt avgjørende viktig for utvikling av regionen og er det viktigste tilbudet fylkeskommunen driver i vår region. Et godt, stabilt og forutsigbart utdanningstilbud er avgjørende viktig for en positiv utvikling i regionen. Dette er dermed avgjørende viktig for om vi lykkes innenfor for de fire satsingsområdene som trekkes opp i strategien. Det er gitt egen uttalelse til framtidig utdanningstilbud.

Vurdering fra IPRNØ og kommunedirektørutvalget i Nord-Østerdal

På møte i IPRNØ vår 2024 ble det gitt innspill til punkter som bør omtales og ha fokus i regionale planer i perioden 2024-2028. Det er:

1. Næring generelt

- o Samarbeid i regionen
- o Flytting/etablering av bedrifter
- o Nord-Østerdal som felles bo- og arbeidsregion

2. Landbruket

- o Attraktive arbeidsplasser/økonomien i landbruket
- o Økonomi og forutsigbare rammer for landbruket
- o Matsikkerhet - rekruttering og lønnsomhet
- o Ombygging til løsdrift må være trygt og forutsigbart

3. Kunnskap og kompetanse

- o Bærekraftkompetanse i hele regionen
- o Kompetanse som dekker fremtidige behov for arbeidskraft
- o Desentralisert høyere utdanning
- o Bosetting og etablering
- o Tilflyttere og hjemflyttere

4. Infrastruktur

- o Felles interessepolitikk for regionen
- o Felles kommunedelplan klima og energi- oppfølging av denne
- o Digital infrastruktur
- o Samferdsel
  - Fly og buss
  - Veg og bane

5. Kommunale tjenester

- o Helsetjeneste og velferdstilbud
- o Barnehage skole og VGO
- o Høyere utdanning

6. Prosesser

- Inkludering av alle grupper - integrering av innvandrere og flyktninger i prosesser
- Ungdomsmedvirkning er viktig, og alle kommuner har ungdomsråd som kan involveres
- Legge til rette for aktiv medvirkning fra parter som må være med for å realisere ordene og tiltakene som omtales i planene- kommuner, næringsliv, statlige sektorer med mer.

Oppsummert:

- IPRNØ støtter innsatsområdene – innbyggere, inkludering, innovasjon og infrastruktur. Det er lett å være enig i temaene attraktivitet, bolyst, inkludering, nye arbeidsplasser, kompetanse, det grønne skifte, beredskap, samfunnssikkerhet, samferdsel og arealbruk i store naturområder skal ha fokus.
- IPRNØ støtter forslaget om at planer som er tverrfaglige og som fungerer godt, kan videreføres i kommende planperiode. Det understrekes at beredskap og samfunnssikkerhet med tilhørende ROS analyser må få økt fokus med tanke på den sikkerhetspolitiske situasjonen og klimaendringer. Her må alle forvaltningsnivåer samarbeide. Det må planlegges og gjennomføres gode prosesser som sikrer riktig og effektiv tidsbruk og framdrift.
- Det er ønskelig med færre regionale planer. Det må legges opp til prosesser som sikrer god brukermedvirkning av de som er ansvarlige og har beslutningsmyndighet på fagfeltet. Innbyggerne, kommunene, frivilligheten har og vil få mye ansvar i livskvalitetsstrategien. Folk lever sine liv i kommunene og denne strategien henger tett sammen med frivillighetsstrategien og kan derfor med fordel være en og samme strategi.
- Det er tre ulike strategier innenfor kompetanse, FOU og utdanning. Det bør vurderes om dette kan forenkles og inngå i en strategi. Helt konkret må vi snakke om hvilke tilbud som skal være hvor.

- IPRNØ er opptatt av at landbruket og næring for øvrig får bred omtale med påfølgende tiltak i regional strategi. Vi synes næring får for lite fokus i planstrategien og fortjener en egen strategi i planperioden. For å lykkes i planarbeid og oppfølgingen er det nødvendig med tydelig plassering av ansvar for hvem som gjør hva og når.
- IPRNØ ser at kommunene er sentrale aktører i flere av strategiene da vi har ansvaret for velferdstilbudet til innbyggerne fra helsestasjon til sykehjem. For å evne å se de ulike strategiene i sammenheng og tenke tverrfaglig, mener vi det kan være lurt å utarbeide «regionplaner» som sammenfatter og tydeliggjør hvem gjør hva for å lykkes med strategiene. (Plan for Nord-Østerdal, Valdres osv. Utfordringsbildet er også ulikt i de ulike regionene i fylket.

Behandlet i kommunedirektørforum 23.08.2024

Behandlet i IPRNØ 04.09.2024

Med vennlig hilsen

Mona Murud, regionrådsleder

Silje Frogner Tangen, regionrådgiver